

Schalkwijk, een wijk van ons allemaal

Interview met Jos Wienen, burgemeester van Haarlem en portefeuillehouder Schalkwijk.

De vier wijkraden Schalkwijk bedachten om voor hun wijkkranten een interview met Jos Wienen te publiceren. Toen wij dat aan Jos Wienen voorlegden was hij meteen enthousiast en werd er al snel een afspraak voor ingepland. Wij spraken elkaar eind januari 2023 in zijn mooie, historische werkkamer in het stadhuis met uitzicht op de Grote Markt. Het werd een prettig en ontspannen gesprek.

foto van website gemeente Haarlem

Haarlem

We vielen meteen met de deur in huis: je bent je politieke carrière in 1986 begonnen als raadslid, daarna werd je wethouder en burgemeester. Wij vragen ons af hoe het zit met een CDA-er die burgemeester wordt in Haarlem? Als vanouds was Haarlem toch een PvdA bolwerk met voorgangers als Reehorst, Schmitz, Pop en Schneiders. Een trendbreuk met een CDA-er mag je wel stellen. Jos Wienen brengt naar voren dat voor het besturen van de stad minder dan vroeger gekeken wordt naar de partijkleur. Er wordt vooral gekeken naar iemand die men vindt passen.. Bovendien staat een burgemeester boven de partijen. Je kunt ook burgemeester worden als je geen lid bent van een politieke partij.

Profiel Jos Wienen

- Leeftijd 62 jaar
- Burgemeester in Haarlem sinds 21 september 2016
- Getrouwd, vier kinderen en twee kleinkinderen
- Studeerde theologie en geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Utrecht
- Loopbaan: gemeenteraadslid, wethouder, burgemeester
- In februari 2019 ontving Jos Wienen de Machiavelliprijs 2018, die toegekend was aan alle bedreigde burgemeesters in Nederland.

Na een lange periode burgemeesterschap in Katwijk (2 x zelfs) kwam daar via een tip de vacature voor Haarlem in beeld. Op zich was Jos Wienen hier niet zo mee bezig, maar de prachtige historische stad lonkte en heeft hij gesolliciteerd. Inmiddels zit Jos Wienen hier al zo'n ruim 6 jaar. Hij vindt het ook goed dat er in Katwijk weer eens een nieuwe burgervader kwam na een langere periode.

Haarlem ziet hij als een hele mooie stad met heel veel interessante kanten, zoals een rijk cultureel leven. Het kent een historisch centrum, er is veel diversiteit met rondom polders, duinen en dan ook nog de rivier het Spaarne die dwars door de stad loopt

Warme reacties

Vergeleken met de vorige burgemeester Bernt Schneiders zijn er wel verschillen vertelde Jos Wienen, Bernt was reuze populair in de stad en bij de bewoners en daarbij ook nog bekend als muzikant. Jos is geen muzikant, de inwoners van Haarlem hadden tijd nodig om hem wat beter te leren kennen. Die versnelling is er gekomen, al was de aanleiding niet zo leuk. De bedreigingen aan zijn adres een paar jaar geleden leverden bij het publiek vele warme reacties op, op straat, middels vele brieven, kaarten en bloemen. Zelfs een 'oorkonde' van de Haarlemse Mug viel hem ten deel met de tekst 'wij staan achter onze burgemeester'. Dat vond Jos hartverwarmend.

Beetje conservatief

De term "houten" Haarlemmers is bekend. Herkent hij daar iets van? Wat Jos opvalt is dat de Haarlemmers trots zijn op hun stad en betrokken, misschien wat minder naar buiten en meer intern gericht. Dat had Jos wat anders ingeschat. Haarlem heeft hier en daar dorps trekjes, neigend naar behoudend, een beetje conservatief. Veel Haarlemmers willen het liefst dat alles blijft zoals het is. Haarlem is politiek gezien duidelijk links, maar dat sluit volgens Jos een stukje conservatisme niet uit. Sommige dingen waren in Katwijk makkelijker te veranderen dan in Haarlem...!

Burgemeesters kijken meestal ook wel graag naar wat er buiten de stad speelt. Pop was van de stedenbanden en verbanden naar buiten toe. Jos geeft aan dat als je trots bent op je stad je ook kunt kijken wat je elders kunt bijdragen.

De burgemeester ziet dat Haarlem steeds meer een swingende stad wordt. Haarlem is een echte muziekstad. Hij beaamt dat met betrekking tot jongeren er momenteel verschillende pilots zijn en mogelijkheden worden onderzocht om meer nachtleven te creëren. Dat is een uitdaging omdat dit gecombineerd moet worden met behoud van een prettig leefklimaat. Het is zoeken naar het goede evenwicht.

Schalkwijk

Jos Wienen heeft het stadsdeel Schalkwijk in zijn portefeuille, net als de wethouders die ook ieder een stadsdeel als aandachtsgebied hebben. Bij zijn aantreden in 2016 heeft hij het stadsdeel Schalkwijk overgedragen gekregen van zijn voorganger en daar heeft hij geen seconde spijt van, integendeel.

Schalkwijk heeft het imago gehad dat er bepaalde problemen zijn, maar hij ervaart dat Schalkwijk vooral dynamisch is. Er gebeurt veel. Er wordt veel gebouwd. De samenwerking met de wijkraden ziet hij als leuk, constructief en zeer betrokken. Schalkwijk is een boeiend

en bruisend stadsdeel. Het is volop in ontwikkeling. Er komen woningen bij in verschillende prijsklassen. Er is een bioscoop en het centrum Schalkwijk heeft een functie als hart van en voor de wijk.

Schalkwijk heeft ook heel veel talent, wat Jos betreft mogen er nog wel meer initiatieven naar boven komen.

Veel groen

Het is Jos opgevallen dat dit stadsdeel een relatief groene en ruimtelijke wijk is, dus er is aardig wat ruimte vergeleken met de rest van de stad. De Groene Zoom om Schalkwijk heen vindt hij een prachtig gebied waar je je bijna op het platteland waant. Waar je kunt fietsen, wandelen. Dat is nog niet bij iedereen bekend, dat mag wel wat meer onder de aandacht komen. Tijdens een recente bijeenkomst in het Open koffiehuis in Molenwijk merkte iemand op dat er zo weinig speelveldjes en groen waren. Na afloop wandelde Jos Wienen terug naar huis, extra nieuwsgierig gemaakt door die opmerking en hem viel juist op dat er veel spelen- en voetbalveldjes zijn, veel groen en alles ruim opgezet.

Dat neemt overigens niet weg dat er wel het gevoel is dat er nog wel uitdagingen zijn in dit jongste stadsdeel (vanaf de jaren 60 gebouwd). Een stadsdeel met veel migranten die niet altijd de verbinding en aansluiting met de wereld om hen heen hebben weten te maken. Voor een wijk is het mooi als je elkaar kent, juist met al die diversiteit. Er zou meer samen kunnen, het is onze gezamenlijke wijk. Dat dit toch kan zo bewees bijvoorbeeld de nieuwjaarsbijeenkomst in Molenwijk met de heerlijkste hapjes gemaakt door bewoners uit alle windstreken. Jos Wienen is hier vol lof over. Het zou mooi zijn als we dat in heel Schalkwijk konden bereiken. **Zo wordt het een wijk van ons allemaal...**

Ontmoetingsplekken

Er zou meer aan combinaties van functies moeten worden gedacht, meer activiteiten van diverse aard voor diverse doelgroepen. Daar ligt een kans om meer 'samen' te doen. Schalkwijk heeft die ruimtes hard nodig om die verbinding verder te ontwikkelen. Een mooi voorbeeld is het Open Huis, in de overig wijken zouden soortgelijke locaties een aanwinst zijn. Voorbeeld van de wijkraden; neem De Wereld, het wijkcentrum in Europawijk. Een goed en groot gebouw, met vele maatschappelijke activiteiten en functies en mogelijkheden maar de zalen en ruimtes zijn nogal saai aangekleed, eerder kantoorachtig. Hoe kun je het zo inrichten dat iedereen zich er thuis kan voelen? De warmte en gastvrijheid van het Open Huis café in Molenwijk zou in alle wijken/gebouwen moeten kunnen worden ervaren. En dat zou helpen om alle soorten bewoners met elkaar in contact te brengen. Jos kan zich heel goed in deze gedachte van de wijkraden verplaatsen

De rode draad blijkt vaak toch ook de taal, als je die niet beheerst is het meedoen, samen een grotere uitdaging.

De interviewers noemen de behoefte aan ruimte voor culturele activiteiten zoals een eigen cultureel centrum. Jos Wienen geeft aan dat zoiets ook geëxploiteerd moet worden en dat hij momenteel ziet dat er onvoldoende voedingsbodemp is voor een dergelijk centrum. Hij denkt eerder aan multifunctioneel gebruik van bijvoorbeeld de bibliotheek. Proberen van combinaties.

Marokkaanse moeders

In de covidperiode werd bedreigd met rellen en brandstichting in de openbare ruimte. Jos Wienen vond het mooi dat Marokkaanse vrouwen/moeders het initiatief namen om hun kinderen thuis te houden. Ze gingen samen de straat op met politie, buurtouders, jongerenorganisaties etc. om de rellen tegen te houden. Men deed een dringende oproep om niet tegenover de politie te gaan staan, maar zelf met ouders en politie de boel te de-escaleren. Uiteindelijk bleken de raddraaiers/relschoppers voornamelijk afkomstig uit andere wijken en omliggende gemeenten en bleef het na de eerste avond van onlusten gelukkig rustig..

Ook de rol van de wijkagenten is van groot belang. Ze doen goed werk, komen bij wijkraadvergaderingen en op spreekuren bij de wijkraden.

Lieflijk Indië

Een van de interviewers begint over Lieflijk Indië, een bijzondere woongemeenschap in Europawijk. Zij zag Jos Wienen daar eens fietsen met een wit plastic tasje aan het stuur (met daarin de ambtsketting 😊). Op weg naar een herdenkingsbijeenkomst. Jos Wienen was daar heel enthousiast over. “Wauw”, kwam er zelfs uit zijn mond over dit hofje voor mensen met een Indische achtergrond. Zij wonen rondom een mooie binnentuin en hebben warme contacten met de Mgr. Huibersschool aan de overkant, ook educatief gezien. Ook met de kerst zijn er gezamenlijke activiteiten met o.m. lekkere Indische hapjes. De leerlingen komen op die manier in contact met mensen met een eigen geschiedenis en cultuur en leren hier veel van. Een win/win situatie.

Onderwijs

Hoe krijgen we het in Schalkwijk zo geregeld dat er meer gemengde scholen ontstaan. Wat kan de gemeente daaraan doen? Het antwoord daarop is niet eenvoudig. Het is als overheid moeilijk om hier invloed op uit te oefenen, er is geen overheidsbemoeienis. De ouders zijn aan zet. Maar het is natuurlijk wel een aandachtspunt. Jos Wienen memoreert meteen dat hij vorige week op een Schalkwijkse school was, bij groepen 7 en 8. Jos Wienen gaf aan dat er een hele leuke sfeer was. Maar wel een feit is dat de scholen niet mixen. Vaak kiezen ouders een school waar ze zich heel verbonden mee voelen. Uit onderzoek blijkt wel dat ook scholen in Schalkwijk met veel kinderen van niet westerse achtergrond goed presteren. Aan de kwaliteit van het onderwijs ligt het niet.

Evenementen

Schalkwijk aan Zee vindt Jos een mooi feest/evenement. Het is een festival met een grote verscheidenheid aan initiatieven. Het zou fijn zijn als er nog meer publiek op afkomt, dat meer mensen ervan kunnen genieten.

De wijkraden opperen om het nieuwe marktplein meer te gaan benutten met bijvoorbeeld alle muzikaal talent uit de wijk. Kijk naar de Wereld Muziek School. Er is al heel veel. Nu nog het samenbrengen van alle partijen die dit kunnen uitbouwen.

Veiligheid

Op de laatste veiligheidsmonitor scoorde Schalkwijk helaas niet zo goed. Dat heeft onder meer te maken met de fysieke kwaliteit van de openbare ruimte in de wijken en vaak

rondom het corporatiebezit. Daar moet inderdaad een forse slag worden gemaakt volgens Jos. Het is een terecht zorgpunt. Ook dubbel hierin is dat als je je niet veilig voelt je eerder 'opsluit' en dat is onwenselijk. Maar het grootste veiligheidsprobleem dat wordt ervaren is **afval**, dat geeft een onveilig gevoel. Hiervoor staan meerdere acties op stapel.

Iedereen zou hier zorgvuldiger mee om moeten gaan en men moet elkaar hierin helpen. We moeten nadenken hoe dat te stimuleren, ook zeker met jongeren. Kijken hoe we de mogelijkheden kunnen versterken.

Preventie jeugdcriminaliteit

Een belangrijk onderwerp is ook hoe we kunnen voorkomen dat kinderen de criminele route inslaan. Een deel van de criminaliteit komt uit de wijk zelf. Hoe voorkomen we dat? Er is voor jongeren die daar gevoelig voor zijn makkelijk geld te verdienen, maar daarop volgt dan wel een heleboel ellende. Bijvoorbeeld dat een baan vinden en krijgen dan een stuk moeilijker zo niet onmogelijk wordt. Op dit moment zijn er projecten van start gegaan bij basisscholen om heel vroeg te signaleren op zorgelijk gedrag, dat is zuiver preventief. Hoe eerder gesignaleerd hoe eerder begonnen kan worden dit aan te pakken vanuit meerdere kanten (disciplines), denk hierbij ook aan huisbezoeken. PIT (Preventie Interventie Team)teams naar voorbeeld in Amsterdam worden nu ook in Haarlem ingezet om te voorkomen dat kinderen ontsporen. Zij worden op de basisschool ondersteund samen met hun gezin. Er is veel vertrouwen in deze aanpak die vorig jaar is gestart.

Tot slot

We mogen concluderen dat de burgemeester blij is met Schalkwijk met alles wat daar aan vernieuwing gebeurt aan initiatieven en aan betrokkenheid van bewoners. Het is een veelbelovende wijk met mogelijkheden en kansen, met dynamiek en ook uitdagingen. Een relatief jong stadsdeel met toch al meer dan 60 jaar historie*. En dat groeit gewoon door, door toevoeging van kwaliteit. De transformatie van Schalkwijk is in volle gang.

**de facebookpagina van GOSH (Genootschap Oud Schalkwijk) getuigt hiervan, de moeite waard deze te bekijken of er lid van te worden, je krijgt een mooi beeld. Ook heeft GOSH op YouTube filmpjes over Schalkwijk bij elkaar gezet, zoek op 'Genootschap Oud Schalkwijk Haarlem'.*

